

Parlamentní volby tady vyhrála KSČM

Ve dnech 25. a 26. října 2013 se konaly celostátní volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Poté, co se vrcholná politika začala zmitat v korupčních skandálech, co padla Nečasova vláda a nakonec se i historicky poprvé sama rozpustila Poslanecká sněmovna, byly tyto volby především voláním po změně a oslabením tradičních politických stran.

Zájem o volby byl také na Malé Moravě. Podle sečtení všech hlasů, se největší podpoře zdejších voličů dostalo Komunistické straně Čech a Moravy, která v obci získala celých 31,74 %! S velkým odstupem za ní se pak umístili Česká strana sociálně demokratická a hnutí ANO 2011. Volební účast byla o něco málo vyšší, než u předcházející prezidentské volby.

Celkové výsledky za obec Malá Morava

Volební účast: 257 voličů, 57,88 %.

Volební výsledek: 1. KSČM – 80 hlasů, 31,74 %; 2. ČSSD 52 hl., 20,63 %; 3. ANO 2011 – 40 hl., 15,87 %; 4. TOP 09 – 16 hl., 6,34 %; 5. Hnutí Úsvit – 14 hl., 5,55 %; 6. ZEMANOVCI – 13 hl., 5,15 %; 7. ODS – 8 hl., 3,17 %; 8. Strana svobodných občanů – 7 hl., 2,77 %; 9. Česká pirátská strana – 6 hl., 2,38 %; 10.-11. KDU-ČSL a Strana zelených – 5 hl., 1,98 %; 12. Dělnická strana sociální spravedlnosti – 3 hl., 1,19 %; 13. politické hnutí Změna – 2 hl., 0,79 %; 14. Suverenita – 1 hl.; 0,39 %.

Volební výsledky za jednotlivé volební okrsky v obci

OKRSEK 1 - Malá Morava a Sklené

Volební účast: 80 voličů, 58,82 %

Volební výsledek: 1. KSČM – 27 hl., 35,06 %; 2. ČSSD – 22 hl., 28,57 %; 3. ANO 2011 – 10 hl., 12,98 %; 4. Úsvit – 6 hl., 7,79 %; 5. Piráti – 4 hl., 5,19 %; 6. TOP 09 – 3 hl., 3,89 %; 7. Zemanovci – 2 hl., 2,59 %; 8.-9. ODS, Změna a DSSS – 1 hl., 1,29 %.

OKRSEK 2 - Vysoký Potok a přilehlá část Malé Moravy

Volební účast: 66 voličů, 60,55 %

Volební výsledek: 1. ANO 2011 – 22 hl., 33,33 %; 2. ČSSD – 14 hl., 21,21 %; 3. KSČM – 10 hl., 15,15 %; 4. Zemanovci – 6 hl., 9,09 %; 5. ODS – 5 hl., 7,57 %; 6. Strana svobodných občanů – 4 hl., 6,06 %; 7. TOP 09 – 3 hl., 4,54 %; 8.-9. Piráti a Změna – 1 hl., 1,51 %.

OKRSEK 3 - Podlesí a Křivá Voda

Volební účast: 37 voličů, 46,25 %

Volební výsledek: 1. KSČM – 12 hl., 32,43 %; 2. TOP 09 – 7 hl., 18,91 %; 3. ČSSD – 6 hl., 16,21 %; 4. KDU-ČSL – 3 hl., 8,10 %; 5.-7. Zemanovci, Úsvit a DSSS – 2 hl., 5,40 %; 8.-10. Strana svobodných občanů,

Suverenita a ANO 2011.

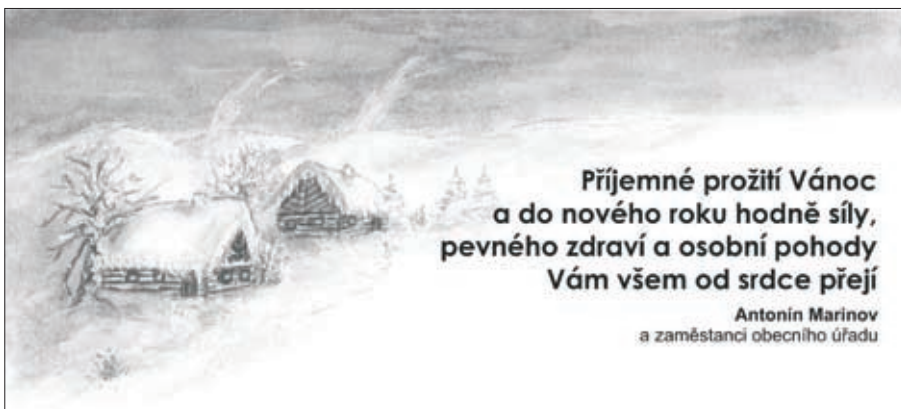
OKRSEK 4 - Vojtiškov, Vlaské a Vysoká

Volební účast: 74 voličů, 62,18 %

Volební výsledek: 1. KSČM – 31 hl., 43,05 %; 2. ČSSD – 10 hl., 13,88 %; 3. ANO 2011 – 7 hl., 9,72 %; 4. Úsvit – 6 hl., 8,33 %;

5. Strana zelených – 5 hl., 6,94 %; 6.-7. TOP 09 a Zemanovci – 3 hl., 4,16 %; 8.-10. Strana svobodných občanů, ODS a KDU-ČSL – 2 hl., 2,77 %; 11. Piráti – 1 hl., 1,38 %.

Zdroj: Český statistický úřad

Příjemné prožití Vánoc
a do nového roku hodně síly,
pevného zdraví a osobní pohody
Vám všem od srdce přeji

Antonín Marinov
a zaměstnanci obecního úřadu

Redukce ve veřejné dopravě

Od 15. prosince začnou platit nové autobusové a vlakové jízdní řády. Stejně jako každý rok, i tyto nám přinesou několik změn.

Předně o víkendech přestanou jezdit autobusy na trase Hanušovice – Králíky. Do Čech se dostanete jen čtyřmi páry vlaků. Vlak nahradí i poslední páteční autobusový spoj na této lince, který pojedje z Podlesí 17.19. Poslední spoj v pátek z Hanušovic bude zase jen vlak, a to v 18.02 hod.

Redukce se týká i víkendových vlaků. Jezdit budou už jen čtyři páry. Nově bude zřízena autobusová zastávka „Králíky, žel.

stanice“, odkud budou vyjíždět dvě linky a konečnou tu bude mít pět autobusových linek z Hanušovic, které zajišťuje firma Pin-kas.

V současnosti vypracovává odborná firma tzv. generel, který by měl vyřešit dopravní napojení Olomouckého a Pardubického kraje a od něj by se měla odvíjet všechna další rozhodnutí, spojená s četností linek a volbou dopravních prostředků i na jiných místech, kde na sebe tyto kraje dopravně navazují.

Petr Mahel

Vážení čtenáři,

do svých rukou dostáváte poslední zpravodaj v tomto roce, kterým zároveň ukončujeme pátý ročník Devítka. Dovolte mi, abych trochu zavzpomínal, co nás na této cestě potkalo a jak velký kus jsme jí už ušli.

Když jsme zpravodaj zakládali, mysleli jsme si, že budeme informovat hlavně o konání akcí, které probíhají v naší obci. Ale dění se vyvíjelo a Devítka se utvářela podle něj. Hlavním tématem se stala veřejná doprava a přibýlo i plno dalších zajímavých témat a článků. Dnes máme v Devítce něco z historie, přílohu o přírodě a rostlinách Heřmáněk, kulinářské recepty, rady pro podnikání, dětskou přílohu Olšováček s pohádkami, autorskou poezii a povídky. Díky Devítce se dobře ujala soutěž o Malomoravskou buchtu a Podbělníkovo gulášobraní. A tak věřím, že Devítka si našla své místo v naší obci a lidé si ji rádi přečtou.

Přibývá nám spolupracovníků, jak místních, tak přespolních a my jsme rádi, že život v Malé Moravě zůstává uchován na jejich stránkách pro příští generace. V novém roce 2014 vyjdou publikace o naší obci, na čemž má také zásluhu Devítka. Doufáme, že návštěvníkům a turistům tak poskytneme zajímavé informace.

Jměnem redakční rady děkuji čtenářům za jejich přízeň a našim spolupracovníkům za obohacení Devítky. Všem Vám přeji radostné Vánoce a šťastný nový rok.

Petr Mahel, šéfredaktor

Jak zajistit bezpečí pro naše děti

Co můžeme udělat my dospělí a co mohou udělat děti samy pro své bezpečí? Policie ČR chce tímto článkem rodičům, prarodičům a samozřejmě i dětem samotným připomenout základní rady a informace, jak se chovat bezpečně nejen venku, na ulici, při cestě do a ze školy, ale i doma.

Nikdo by neměl znát dítě lépe než jeho rodiče a prarodiče, využijte proto každou možnou chvíli být s ním. Nepromarněte příležitost, kdy vám dítě chce něco sdělit, s něčím se svěřit, v takovou chvíli všechno ostatní musí počkat. Buďte dítěti oporou a snažte se, aby se svěřovalo právě vám s tím, co ho trápí, čeho se bojí, co se mu stalo apod. Všímejte si chování svých dětí a pátrejte po příčině případných změn. Při každé vhodné příležitosti učte dítě rozeznávat, co je mravné a co už ne. Snažte se vytvořit mezi sebou, v rodině, atmosféru důvěry a vzájemného respektu.

Poučte své dítě o bezpečnostních opatřeních, která by mělo dodržovat, pokud je samo doma. Zde je výčet těch nejpodstatnějších:

- u telefonu mít připravená všechna důležitá telefonní čísla (rodiče, policie, hasiči, záchranná služba),

- neposkytovat informace po telefonu, když si není jistý, s kým mluví, neříkat ani, že je doma samotný,

- dveře od bytu otevřít jen osobě důvěrně známé, cizím osobám neotvírat a nepouštět je dovnitř,

- nevodit si domů cizí děti, kamaráda pouze s vašim souhlasem.

Pokud chodí samo do a ze školy, opět by mělo být poučeno o zásadách bezpečného chování. Domluvte se společně na pravidlech, která bude venku dodržovat. Sem patří zejména následující zásady:

- klíče od bytu mít uložené na bezpečném místě, při odchodu z bytu nebo z domu řádně zavřít okna a zamknout dveře,

- chodit vždy bezpečnou cestou, i když je třeba delší, vyhýbat se opuštěným a nebezpečným místům,

- nedávat se do řeči s cizími lidmi, nic si od nich nebrat, nikam s nimi nechodit, nesedat

do jejich auta,

- jezdit autostopem, je to velice nebezpečné.

Zdraví a bezpečnost dětí je to nejpřednější. Kdo jiný než rodiče by měl děti upozorňovat na nástrahy a nebezpečí, kterým mohou být vystaveny jak doma, tak i venku na ulici.

por. Mgr. Marie Šafařová
komisař, KŘ Policie ČR, Olomoucký kraj

Chybí vám informace z Podlesí,
Vysokého Potoka či jiné naší vesnice?

**STAŇTE SE
NAŠÍM REDAKTOREM
NEBO PRAVIDELNÝM
DOPISOVATELEM**

Více informací na naší adrese:
devitkamm@seznam.cz

Cart4Future
Sběr, recyklace tonerů a cartridge

Vážení spoluobčané
naše obec se zapojila do ekologického programu na sběr použitých inkoustových cartridge a laserových tonerů z tiskáren. Sběrný box pro recyklaci je umístěn na obecním úřadě.

Myslete ekologicky
a přineste použité cartridge a tonery na naši obec.

Nevhazujte je prosím do komunálního odpadu.

800 710 100
voláte zdarma

VÍCE INFORMACÍ NAJDETE NA WWW.CART4FUTURE.CZ

Pas Království

Občanské sdružení Království Králického Sněžníku pracuje na projektu na královském pasu, který bude v prodeji příští rok.

Majitel pasu bude mít nejen originální suvenýr, ale může do pasu sbírat razítka z míst, která navštívil a přidat i hodnocení, jak zde byl spokojen. Občanské sdružení se proto obrací na majitele penzionů, restaurací nebo jiných turistických zařízení, které jsou provozovány na území masivu Králického Sněžníku, aby se připojili k tomuto projektu. Nejen, že tak budou moci i jinou formou propagovat své zařízení, ale bude to i možnost, jak si ověřit spokojenost svých zákazníků.

Petr Mahel

Sběrný kontejner na textil

U knihovny na Malé Moravě jsme pro občany nainstalovali nový sběrný kontejner na textil. Sběrný kontejner na textil je určen k druhotnému využití textilních materiálů. Suroviny získané z nich jsou předány k následné recyklaci.

Co patří do sběrného kontejneru:

Do sběrného kontejneru patří čistý a suchý textil (veškeré oděvy, bytový textil – záclony, závěsy, povlečení, potahy, ubrusy a deky) zabalený v zavázaných igelitových pytlích nebo taškách, dále také spárované nositelné boty.

Co nepatří do sběrného kontejneru:

Do sběrného kontejneru nepatří znečištěný nebo mokrý textil, matrace, molitan, koberce, tašky, netextilní materiály. Zaneřádně textilie od chemikálií, potravin a podobně odevzdávejte, prosím, do komunálního odpadu. Mějte, prosím, na paměti, že oblečení, které do kontejneru vložíte, bude dál plnit svůj účel.

Obec Malá Morava, 3. 11. 2013

Informace o možnosti získat levnější elektřinu

Vážení spoluobčané, naše obec se zapojila do projektu Energie pod kontrolou, který realizuje stejnojmenná obecně prospěšná společnost. Jejím posláním je společný a efektivní postup v komplexním řešení energetiky měst a obcí. Kromě nákupů energií na úrovni velkoobchodních evropských energetických trzích, řeší také snížení spotřeby energií prostřednictvím obnovy veřejného osvětlení a kotelen. V současnosti má ve své správě již přes čtyři sta měst, obcí a jejich organizací.

Města a obce ve správě obecně prospěšné společnosti Energie pod kontrolou mají

možnost pomoci řešit energie také svým domácnostem a firmám. Cílem je poskytnutí jednoduché řešení optimalizace nákladů na energie a zbavit je starostí o ně.

Na základě již vybudované důvěry lze s touto obecně prospěšnou společností uzavřít smlouvu o ochraně zákazníka na českém energetickém trhu. Součástí smlouvy je i plná moc k zastupování spotřebitele na energetickém trhu.

Po jejich udělení obecně prospěšná společnost Energie pod kontrolou s požávkou osloví a poté vybere spolehlivě a důvěryhodně dodavatele, s kterými uzavře smlouvu vašim

jménem a to vždy na jeden kalendářní rok.

Zapojením se do tohoto velmi dynamicky se rozvíjejícího projektu získají firmy a domácnosti vysoce konkurenční cenu za dodávku energií, kompletní servis spočívající v bezpečné změně dodavatele prostřednictvím klientského centra, které vyřídí veškerou administrativu. Velkou předností je analýza vašich stávajících smluvních vztahů a cen za dodávky energií a špičkové profesionální poradenství v energetice.

Žádost o Energie pod kontrolou s podrobnějšími informacemi o projektu, včetně jednoduchého návodu jak postupovat, najdete v kanceláři našeho obecního úřadu nebo na adrese Energie pod kontrolou, obecně prospěšná společnost Brněnská 48, 695 01 Hodonín, manažerem projektu je pan Karel Straka e-mail:

karel.straka@energiepodkontrolou.com
www.energiepodkontrolou.com

Topíte tím, čím se má?

Některé vesnice jsou v zimním období tak zahaleny v dýmu, že se doslova ztrácejí ze světa. Romantický pohled na zasněženou vesnici dokáže zkazit i jeden nezodpovědný majitel kotle.

Odborníci poukazují na to, že domácnosti na vesnici jsou stejně problematickými znečišťovateli ovzduší, jakými jsou pro města velké průmyslové podniky. Lidé topí nekvalitními palivy, často i odpadem, nebo neumějí s topidlem zacházet. Proto jim z komína uniká hustý dým, i když používají kvalitní uhlí.

Ovšem i uhlím se dá vytápět tak, aby lidé nezamořovali celou vesnici. „Problémy totiž nezpůsobuje jen uhlí, ale často také nesprávná obsluha kotle. Pokud jde z komína mnohem více kouře, tak to bývá i nesprávným zatápěním. Lidé šetří dřevem, a jakmile se rozhoří, tak hned nasypou uhlí. To je špatně. Uhlí se má sypat až ve chvíli, kdy jsou kotel a komín pořádně ohřáté. Teprve pak probíhá spalování bez přílišného kouření. Takže základ je, roztopit pořádně dřevem, a když je komín ohřátý, tak teprve přidat uhlí,“ vysvětluje Ivo Šarlingr, majitel obchodu s palivy.

Příklady znečištění ovzduší při pálení odpadů:

Plasty - při jejich pálení vzniká nejvíce jedovatých látek. Např. při spalování PVC unikají do ovzduší dioxiny a sloučeniny chlóru. Spalováním polystyrenu vzniká jedovatý styren. Spalováním plastových fólií a lahví se do ovzduší dostanou polyaromatické uhlovodíky.

Spalování nápojových kartonů (obalů od mléka, džusů apod.) produkuje jedovaté chlororganické látky a těžké kovy.

Celobarevné letáky a časopisy obsahují často velké množství těžkých kovů z barev a uvolňují se při spalování. Papír patří do tříděného odpadu nebo do sběrného dvora.

Pálením pneumatik vnikají polyaromatické uhlovodíky (PAU) a další jedovaté látky.

Se stejným problémem se znečišťování ovzduší se setkáváme i v naší obci a proto bychom rádi apelovali na všechny občany, aby byli k ostatním ohleduplní a neobtěžovali kouřem a zápachem své okolí. Obtěžování okolí v tomto případě může

být i přestupkem, který může být řešen podle zákona o přestupcích.

Zdroj: Raport.cz,
obecmalamorava.cz

Obec Malá Morava, 3. 11. 2013

Do místní části Sklené se autobus otočí třikrát za pracovní den. Ale autobusovou zastávku by jim mohlo závidět velké město. Jedna místní občanka ji zinovala novým nátěrem a na stěny zastávky napsala příjezdy a odjezdy autobusů.

Gulášobraní ve Vojtíškově podruhé

Poslední říjnovou sobotu se na Vojtíškově konal druhý ročník soutěže Podbělníkovo gulášobraní, kterou letos doplnilo i doprovodné klání Piják 2013. O Pijáka byl zájem - o vítězství bojovalo 15 soutěžících.

V rámci programu se představila i nová občanská společnost Království Králického Sněžníku. Proběhlo vyvěšení její vlajky, kterou pro ni navrhl Jan Morbacher a zazněla i báseň o Králickém Sněžníku od R. Trávníčkové.

Rozhodnout, který guláš je nejlepší, byl opět nelehký úkol, porota hodnotila devět předložených vzorků nejrůznějších chutí. Nakonec přiznala nejvyšší příčku slečně Kamile Tóthové, která zvítězila i loni. Její zřejmě tajný recept z místních surovin se, jak se zdá, zatím těžko překonává.

Pořadatelé děkují soutěžícím a všem, kdo se podíleli na úspěšném a příjemném prů-

běhu sobotního večera. Pivovaru HOLBA děkujeme za sponzorský dar.

*Místní organizace Moravané
Malá Morava*

A tak tu všichni žijeme...

Léto uběhlo, začínají podzimní plískanice, dodělává se dřevo, a tak je čas ohlédnout se za akcemi, které proběhly v uplynulém období a co nás čeká.

Začátkem prázdnin proběhl turnaj v odbíjené a nohejbale a na přání osadníků se v srpnu uskutečnilo „letní kino“ na hřišti u Lužíků. Pro nejmenší se promítaly pohádky a v půl desáté pro dospělé nový film Babovřesky. Účast byla veliká, obcerstvení tradičně výborné a všichni přijali pozvání na DRAKIÁDU, která se konala 28. září.

Na drakiádu se od 14. hodin sjížděly děti z širokého okolí, ceny, dárky a pohoštění bylo

připraveno, bohužel jak jindy na Vysoké stále fouká, tak tento den se vítr někam schoval. Přesto děti draky rozběhaly a největší drak se pomocí jízdy autem dostal do velké výšky a tam vesele plápolal. Sponzori této akce byli: Obecní úřad Malá Morava, pivovar Holba, Policie ČR v Šumperku, Radek Sadil a Pravek Zbořil, maminky a babičky z Vysoké přispěly koláči, chlebičky, cukrovím a čajem. K veselosti přispěla dobrá slivovice od Lužíků.

Ve stejný den 28. září v 16.30 hodin se v naší kapli Fr. Schuberta uskutečnilo vítání nových občánků – letos narozených dětí chatařů z Vysoké. Byli to tři chlapci – Václav Mazur, Alexandr Bína a František Svoboda. Je to akce, kterou pořádáme již třetím rokem. Každé dítě dostane pamětní list, maminka růži a děti z Vysoké zazpívají a přednesou básničky.

Za vydatné pomoci OÚ Malá Morava a Lesů ČR byla obnovena vyhlídka nad Vysokou na žluté značce. Vyčistil se pramen a jezírko a znovu usadilo odpočívadlo. Z tohoto místa je krásný výhled na hřeben Jeseníků a Rychlebských hor od Paprsku přes Šerák, Praděd až na Ztracené kameny. Vyhlídku najdete, když se vydáte po žluté značce z „centrálního náměstí“ nahoru nad Vysokou asi 2 km.

A co nás ještě letos čeká?

23. listopadu lampionový průvod, 7. prosince Mikuláš v kapli, 21. prosince vánoční koncert dětí z Bohdíkov, na Štědrý den tradiční zpívání koled od 22. hodin, v hospůdce u Reichlů, 25. prosince soutěž o nejlepší slivovici a na Silvestra na „centrálním náměstí“ loučení se starým rokem a vydatným ohňostrojem budeme vítat nový rok 2014.

*Za všechny osadníky Vysoké
Mgr. Jaromír Straka*

Obecní úřad Malá Morava
chalupáři z Vysoké a Základní škola Bohdíkov

Vás srdečně zvou na

VÁNOČNÍ KONCERT
do kaple Frantze Schuberta ve Vysoké

21. prosince 2013 v 17.00 hod.

Vánoční koledy, říkanky a povídaní
v podání žáků ZŠ Bohdíkov

*Upozornění: v loňském roce byl o koncert velký zájem,
proto přijďte, prosím, s předstihem.*

Vstupné dobrovolné

Společenský večer Domov Paprsek v Olšanech

Taneční parket v sále jídelny olšanské papírny zaplnily v pátek 22. listopadu více než dvě stovky návštěvníků. Občanské sdružení Klub pro rozvoj aktivního Pomoraví ve spolupráci s Domovem Paprsek a MAS Horní Pomoraví zde uspořádali již druhý ročník společenského večera Domova Paprsek.

Na akci se bavili jak hendikepovaní klienti zařízení ze Šebetova, Štemberka i domácích Olšan, tak místní obyvatelé a další návštěvníci z okolních obcí. K výjimečné atmosféře přispěla skupina Postyiloni i bohatý doprovodný program – vystoupení občanského sdružení Fun4Dogs s ukázkou dog dancingu (tanec se psy), tanečně pěvecké vystoupení na téma podzim místní mateřské a základní školy a pozadu nezůstali ani hostitelé z Domova Paprsek, kteří zahájili slavnostní večer několika skladbami na bubny Jambee a velký úspěch sklídila i nová taneční choreografie seskupení „Šlapeto“. Závěr patřil stejně jako v loňském roce bratrům Davidovým s ukázkami společenských tanců.

„Cíleně jsme letos o vystoupení požádali také místní základní a mateřskou školu

– děti přišly v doprovodu rodičů a mnozí z nich zůstali déle, než jen na vystoupení dětí. Chtěli jsme, aby místní obyvatelé zjistili, o jakou akci se jedná a nebáli se přijít

mezi nás i příště,“ uvedla Renata Baslerová ze spolupořádající organizace MAS Horní Pomoraví, jejímž cílem je právě rozvoj území a navazování spolupráce mezi subjekty v regionu.

„Bylo úžasné být součástí tak výjimečně přátelské atmosféry, vidět radost a sounáležitost všech přítomných, zvláště pak rozzářené tváře klientů domovů, jak si užívají každou minutu tohoto krásného večera a radují se ze vzájemných setkání, hudby, pohybu i malých výher v tombole,“ doplnil předseda pořadající organizace Václav Jokl.

Obrovský dík patří všem dobrovolníkům, kteří bez nároku na odměnu a ve svém volném čase celou akci připravili a zasloužili se o její bezchybný průběh, dále samozřejmě také sponzorům, bez nichž by nebylo možné akci v takovémto rozsahu realizovat. Jejich počet dosáhl v letošním roce stovky. Prostory pro akci zdarma poskytla OP papírna s.r.o. v Olšanech.

Výtěžek z akce bude věnován na podporu Domova Paprsek.

MAS Horní pomoraví

Ke stromku přišel i čert s Mikulášem

V pátek 29. prosince, se vedle budovy obecního úřadu konalo tradiční rozsvěcování vánočního stromku. Tak jako v loňském roce se těšilo velkému zájmu rodičů i našich spoluobčanů.

Děti z naší mateřské školy si přichystaly milý program. Nakonec přišel i Mikuláš s čertem, aby dětem přinesli mikulášskou nadílku. Potom se čert rozpovídal o tom, jaký má těžký život. Mimo jiné se děti dozvěděly, co mívají čerti v neděli na oběd.

Nejen pro děti, ale i pro jejich rodiče a dospělé návštěvníky bylo nachystáno občerstvení. Na výběr byl bohatý sortiment zabíjačkových produktů a nechyběla ani horká medovina od jednoho králicího včelaře.

Vánoční stromek nám tak připomíná, že Vánoce jsou už doopravdy za dveřmi.

Petr Mahel

Malé vánoční zamyšlení

Vzpomínka na doby minulé, jak žili lidé na Malé Moravě o Vánocích.

Vánoční doba byla jako každá jiná. Jen byla trochu svátečnější. Byl ale rozdíl mezi slavením Vánoc u velkých sedláků a slavením vánoc u chalupníků, podruhů a podobně. Všichni zdejší občané byli vyznání katolického, a tak se zde Vánoce slavily přesně podle kalendáře a hlavně po křesťansku. Moc se to nepřehánělo, spíše jen tak normálně. Na Štědrý den se ráno pracovalo jako vždycky, ale odpoledne se již jen obešel dům, vše se prošlo. Všem živým tvorům doma se přidalo – jeden díl krmiva – navíc. Také se hledělo na to, aby všechen dobytek a domácí zvířata měli co pít a je-li dobře zaopatřen. Pak se prošlo stavení po venku – tedy jen v chodnících, které byly vyhrabány ve sněhu. Hospodáři zašli i do zahrad a polí. Také nasypali vždy něco na zob ptáčkům do krmítek. Kdo měl u domu nebo u pole „Boží muka“, tak tam dal ozdobnou větvíčku a zapálil svíčku.

Ostatní lidé zašli zapálit svíčku na hřbitov, případně u kostela, nebo u kaple (třeba na Vysoké).

Do obce se v té době vrátili krajáci ze světa. Například chlapce, co byli na vojné a dostali dovolenku, případně kdo byl kde ve světě na práci a podobně. Také se v obci objevili podomní obchodníci, co nabízeli všechno možné a nemožné. Vše bylo hlavně s vánoční tematikou. Ale objevili se tu i obchodníci s kořalkou, nebo čokoládovými figurkami, nebo jen tak s bonbony. Najednou zde byli i obchodníci tzv. s „větrem“, co nabízeli různé losy, jako že každý los vyhrává, nebo aby si každý uzavřel nějakou pojistku atd. Asi jako dnes. Ale zde nic moc tito kšeftaři nestržili, protože lidé zde byli skromní a nějak moc raději neutráceli, spíše byli ochotni si koupit něco potřebného do domácnosti, do hospodářství atd.

Velcí sedláci se již snažili oslavit Vánoce pro své děti – po panskou. Čili ustrojili jim vánoční stromečky. Ostatní lidé vánoční

stroměčky nikdy neměli. Tento zvyk se rozšířil všude až u nových obyvatel, po dosídlení po odsunu zdejších německých obyvatel. Štědrovečerní večere byla také u každého rozdílná. U bohatých byla asi jako u nás v dnešní době. Ostatní lidé ji měli skromnou a prostou. Ale měli ji všichni.

Naprosto všichni však měli doma vyřezávané betlémy. Tyto si nazdobili a také u nich si zapálili svíčku. Tehdy vesměs všichni muži v zimě po večerech něco vyřezávali pro drobný prodej. Byly to většinou betlémy nebo jiné figurky s náboženskou tematikou. Ale i figurky s mysliveckou tematikou, případně ještě nějaké drobné dřevěné hračky pro děti. V řadě chalup se ještě i tkalo podomácku a toto plátno se pak vozilo (nosilo) faktorovi do výkupu do Králík nebo do Hanušovic.

Jako dárky se dětem dávaly právě ty vyřezávané figurky, nebo něco na užitek, jako třeba nějakou knížku nebo upletené ponožky, svetr, boty, oblečení atd. K tomu se přidávalo ještě něco křížal (sušeného ovoce), případně nějakou sladkou dobrotu. Tehdy se vesměs v místních domácnostech na Vánoce všude pekl perník. Z něj se vyráběly opět ozdobné figurky. Když to počasí dovolilo, tak se šlo na půlnoční mši do místních kostelů. Ale třeba na Vysoké a ve Skleném se šlo jen do místní kaple, kde mši odsloužil místně příslušný jáhen. Ve Skleném byl jáhen (farář nižšího svěcení) z Malé Moravy, na Vysoké z Vojtíškova. Z ostatních míst místních obcí se chodilo do nejbližšího kostela. Jen ze Zlatého Potoka chodila část občanů na mši do kláštera na Hedeč.

Hned po Štědrém dnu přišla doba výplat, kdy se muselo být místním pracovníkům (pacholkům a děvečkám) na statku vyplaceno za jejich celoroční práci. Jednak to byla domluvená mzda, ale často se k tomu přidávalo i nějaké oblečení nebo plátno, či nějaké domácí zvíře atd. A hned se domlouvala další práce na další rok. Muselo se to odbyť rychle, protože se na hospodářství (na statku) pracovalo nepřetržitě. Jen chalupníci a lidé žijící jako na výměnku (staří rodiče od hospodáře) již byli jen doma. Případně jen pomáhali na dvoře, co ještě zmožli. Byla to také doba pro zaplacení starých dluhů, co kdo kde měl, třeba u lesního správce za dřevo na topení a jinou potřebu, v místních obchodech, místních šenkovnách atd.

Do lesa chodili lesní dělníci na dřevo do těžby až po svátcích. Jen hajní a lesníci na Štědrý den zašli něco přiložit do krmelců zvířem, ale také nosili přilepšení do polí do krmítek pro polní zvěř. Každá zima na Malé Moravě byla tuhá a bylo vždy hodně sněhu. V přírodě a do lesa bylo nezbytné používat sněžnice.

Děti se obvykle sáňkovaly a klouzaly, jak to jen šlo. Ve škole měli přes Vánoce a Nový rok volno. Také se koulovaly a stavěly sněhuláky. Moc se nelyžovalo, protože lyže mělo málo lidí, tento sport teprve čekal na své objevení.

Obvykle byly vánoční svátky ukončeny „Štěpánskou zábavou“, která se odehrávala v místních pohostinstvích. Slavná byla vždy ta v hostinci u trati ve Vysokém Potoku, ale i na Vojtíškově, případně v Podlesí.

No a pak se zase všichni těšili na další Vánoce.

Ludvík Vrána

Vánoce, svátky pokoje a radosti Boží dobroty

Václav Neckář písní „Půlnoční“ v refrénu zpívá:

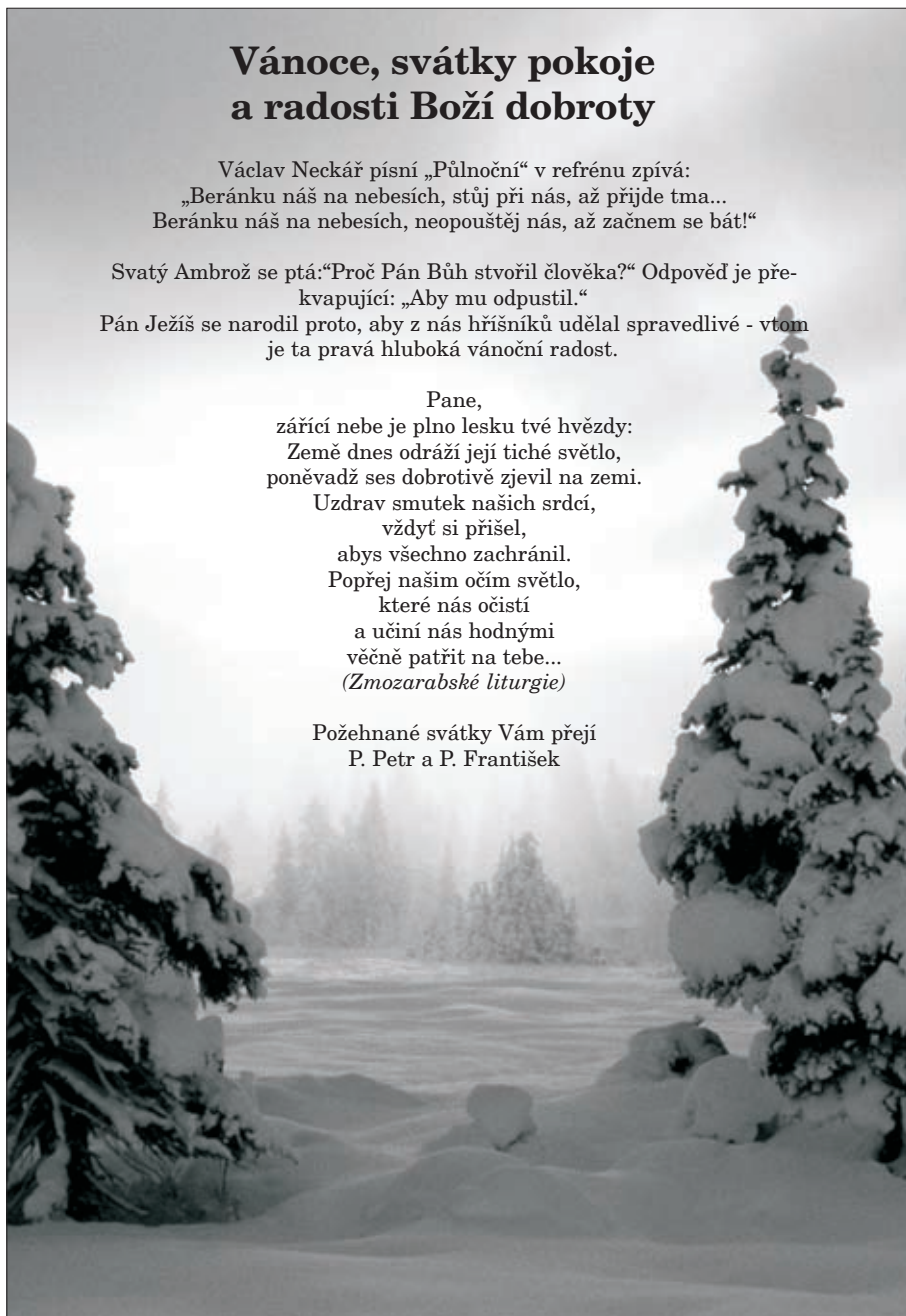
„Beránku náš na nebesích, stůj při nás, až přijde tma...
Beránku náš na nebesích, neopouštěj nás, až začnem se bát!“

Svatý Ambrož se ptá: „Proč Pán Bůh stvořil člověka?“ Odpověď je překvapující: „Aby mu odpustil.“

Pán Ježíš se narodil proto, aby z nás hříšníků udělal spravedlivé - vtom je ta pravá hluboká vánoční radost.

Pane,
zářící nebe je plno lesku tvé hvězdy:
Země dnes odráží její tiché světlo,
poněvadž ses dobrotivě zjevil na zemi.
Uzdrav smutek našich srdcí,
vždyť si přišel,
abys všechno zachránil.
Popřej našim očím světlo,
které nás očistí
a učiní nás hodnými
věčně patřit na tebe...
(Zmozarabské liturgie)

Požehnané svátky Vám přeji
P. Petr a P. František

Něco málo o našich pohraničních pevnostech (5)

Trochu vzpomínek pro připomínku těm, kdo tu dobu zažili, nebo o těchto událostech z poloviny minulého století vědí, trochu poučení pro dnešní mladé, kteří vesměs již o těchto skutečnostech z naší nedávné doby nevědí prakticky vůbec nic.

Podle toho, jak jsem tuto dobu popsal, je jistě každému jasné, jak se zde rozrostl český živel. Najednou se všude začalo mluvit česky, i když němčina byla pořád hlavním jazykem. Vlaky na této strategické trati jezdily snad v pětiminutových intervalech. Nádraží v Hanušovicích, Podlesí, ale i v Červeném Potoku byla jako včelíny. A lidé na nich pracující doslova jako včelky. Ale byli více jak včelky, protože na rozdíl od nich se zde práce nezastavily ani v noci.

Pořád se něco dováželo, odváželo, skládalo a nakládalo. Navíc co se složilo, bylo nutno ihned někde uložit, zakrýt, ochránit před nepohodou, případně před všetečnými nezvanými, skrýt před vyzvědači atd. To se ale dařilo neskadno, nebo spíše vůbec. U všech nádraží se vybudovaly další dřevěné baráky, sklady, které dnes již dávno nestojí, ale tehdy byly nutností. A v nich bylo třeba vybudovat i kanceláře a ubytování pro dělníky a zaměstnance, co na nádražích s dováženým materiálem pracovali, nebo jej prostě hlídali.

Obdobné baráky se musely postavit také v prostorách vlastních staveb. Opět po lesích a po polích. Sice se počítalo s tím, že tyto stavby budou následně po dostavění opevnění strženy, ale momentálně byly pro výstavbu a činnost zde naprosto nezbytné. Opět uvedu proč.

Prostě to samé jako na nádražích. Opět kanceláře a ubytování pro dělníky na stavbách samotných, i když se zde využívaly i budovy stavěné pro vojáky, ale také pro přechodné uložení veškerého stavebního materiálu, stavebních strojů, náradí a zařízení potřebné pro stavby. Uvažte, že třeba cement, ocel, veškeré elektro příslušenství, stavební náradí všeho druhu a další potřeby nutné pro výstavbu bylo třeba také někde po dovezení uložit, kontrolovat, hlídat atd. Také se stavěly přístřešky pro ustájení používaných zvířat, včetně skladů zásob s jejich krmivem. To samé bylo s garážová-

ním aut (nákladních i osobních), případně jiných strojů, jako třeba lokomobil (parní pohon pro stroje na stavbách), ale i třeba parních válců, motorek, kol apod.

Někdo může hned namítnout, že to není snad pravda. Že i dnes tam na horách a v lesích a polích pracují různé stroje, lesní traktory, nákladní auta, ale i potahové koně a nikdo je tam negarážuje a již vůbec neustájuje koňské potahy. Tehdy to bylo trošinku jinak. Sice je pravdou, že místní povozníci tam svá zvířata také při těch stavbách neustájovali, ale bylo nutno takto ustájet všechny potahy, které sem přišly se stavebními firmami z vnitrozemí. Obdobně to bylo s velkými stroji, zařízeními a třeba i auty. Uvědomte si, že práce zde se prováděla nepřetržitě a za každého počasí. A to bývá opravdu hodně často nepříznivé i dole ve vesnicích. Ne tak v lesích, případně na hřebeni hor, nebo v polích. Vždy bylo nutno vše nějak ochránit, když přišla nepohoda, nebo nějaká slota. Nikdo nechtěl přijít o svá zvířata, o své stroje, o svá pracovní náradí, o svá auta atd.

Samostatnou kapitolou byl dovoz a uložení před stavbou samotného stavebního materiálu pro pevnůstky, pevnosti a jiná betonová díla s tím spojená. Beton na ně použitý musel být zásadně v té nejvyšší možné kvalitě. To se stále průběžně sledovalo a firma, která by jej chtěla šidit, by přišla o zakázku a již by si u státu o další asi nezavadila. U těchto doslova obrovských staveb v rámci celé republiky se takové případy staly asi jen tři. Prakticky všechny zúčastněné stavební firmy a všichni jejich zaměstnanci si dávali na své dílo veliký pozor. Od každé várky betonu se musely vždy vyhotovit kontrolní betonové vzorky – byly to takové zvláštní betonové kostky s vyčnívající ocelí – dodnes se na různých místech ještě nacházejí (byly očíslované – ještě dnes se dají jednotlivá čísla na nich rozpoznat). Já sám jsem je viděl u „Babuše“ na hromadě, ale nejen tam. Jen dovoz beto-

nářského písku z Tovačova, betonářského kameniva z lomu v Hrabůvce u Hranic, ale i odjinud, cementu z Maloměřické cementárny v Brně, nebo cementárny z Hranic, případně ze Štramberka, jejich vlastní dopravu až na místo každé jednotlivé stavby a jejich zabezpečení před deštěm, sněhem, ledem, větrem, bylo mistrovské dílo. K tomu je nutno ještě dodat dovoz a zabezpečení dostatku vody na stavebních místech.

Dnes by asi tudy jen projely betonové domýchavače, tak jak to vidíme u stavby velkých staveb. To tehdy nebylo možné ani ve snu. Vše se míchalo na místě, materiál se všude včetně vody dovážel až na místo každého staveniště. Také desky, trámký a další materiál na betonářské bednění – „šalunk“ - bylo nutno dovést a uložit tak, aby byly po ruce a bylo proto možno provádět potřebné tesařské práce na místě stavby. Zajímavostí bylo i to, že se u všech staveb dělostřeleckých srubů a pevností nejdříve postavil kolem dokola z desek nejméně dva metry vysoký plot, aby nebylo vidět, co se za ním staví.

A zde se vám hned vynoří jako schované pracovní funkce další, které zde byly nezbytné. Byla to práce pro místního veterináře, lékaře, opraváře strojů, elektrikáře, kováře třeba i sklenáře apod. O cestářích ani nemluví. Obrovsky narostla práce a výkon zdejší pošty. I ta byla všude posílena pracovníky z vnitrozemí, což jsem již uváděl v předchozích pokračováních našeho seriálu.

Jen bych chtěl upřesnit, že to bylo nutné i z důvodu obrovských nárůstů dodání a odeslání poštovních zásilek, balíků, doporučených psaní, zaslání a odeslání peněžních hotovostí atd. Vždyť veškeré finanční platby šly přes poštovní úřad. O popisování zaslání, roznáše a odeslání telegramů je spíše psaní rovnou na román. Musíme si uvědomit, že tato služba fungovala zcela bezchybně a nepřetržitě, bylo jedno, jestli je den,

nebo noc, nebo jestli je pátek, nebo svátek.

Je mi jasné, že nyní již skoro nikdo neví, co to je, nebo co to byl „telegram“. Byla to informace odkudkoliv, kamkoliv po celé naší republice – okamžitá. Prováděla se pomocí telegrafu,

který byl na každé poště a doručovala se okamžitě po přijetí v písemné podobě příslušnými poštovními doručovateli na jednotlivých poštách až na místo určené v kteroukoliv denní nebo noční hodinu - nepřetržitě). A to bylo na

našich stavbách prakticky v každé stavební boudě třeba někde v lese nad Skleným, případně rovnou na hřebeni nad „Babuší“, anebo někde uprostřed pole mezi Malou a Dolní Moravou. Takže se páni poštovní doručovatelé ani nezastavili. Majitelé stavebních firem tak měli nepřetržitý přehled, co se na jejich stavbách – zakázkách děje, případně, kde je jak která stavba daleko, kde je potřeba nějak pomoci apod. Využívali k tomu telefonních linek, které zde byly zřízeny, doslova pořád.

Stavělo se horečnatě a skoro nepřetržitě. Hrozba našemu státu od fašistického Německa narůstala. Diplomatická jednání se vlekla a hlavně nevedla k ničemu dobrému. V rozhlase na všech německých stanicích šel jeden projev „vůdce“ za druhým, vše ve smyslu, jak se mají u nás Němci špatně, jak se jim ubližuje a podobně. Pravda byla ale někde jinde.

Je jisté, že lidé neměli na různých ustláno nikde v naší republice, ale ve srovnání s tehdejšími poměry v Německu se zde měli všichni lidé rozhodně o hodně lépe. Naprosto všichni. Ale fašistický demagogický fanatismus neznal mezí, ale ani míry. Tyto skutečnosti naše stavitele popoháněly k nejvyššímu možnému stavebnímu úsilí.

Ludvík Vrána
(Pokračování příště)
Foto Arnošt Juránek

PodleskŽ vánoční koláčky

Naše obec je rozlohou velká, ale počtem obyvatel malá. Rozloha se zvětšila díky tomu, že k nám byly připojeny další obce. Jedna z nich je Podlesí, které dříve bylo městem. Z té doby pochází i starý recept na Podleské koláčky, které si Podleští na vánoce pekli. Dnes je nabíjíme pro vás:

Ingredience: 100 g špaldové mouky, 100 g celozrnné pšeničné mouky, 200 g nastrouhanž mrkve na jemno, 30 g cukru, 1/2 balen' kypřící prášku, 120 g másla, marmeláda.

Smícháme všechny suroviny do tužšího těsta, ale nesmí být hodně tuhé. Těsto vyválíme a vykrajujeme z něj koláčky (do částí koláčků uděláme malé kolečko), které umístíme na plech s pečicím papírem. Pečeme cca 10 minut, při teplotě 170-180 °C. Až koláčky vychladnou, slepíme je marmeládou. Cukroví pečeme týden dopředu.

28. října jsme si nepřipomněli jen vznik Československé republiky, ale také konec první světové války. V mnoha našich vesnicích najdete památníky obětem Velké války, vystavěné na počátku dvacátých let minulého století. Pomník na fotografii se nachází v Podlesí.

O nezbedném mlynáři a hodném čertovi

Na řece Moravě pod Vojtíškovem stával a snad ještě i stojí mlýn. A zde se udál tento příběh.

Ve mlýně mlynářil mlynář Jiřík. Byl to ale mlynář, co byl vykutálený a hlavně nepoctivý šprýmař. Mlel sice dobře, ale protože na práci moc nedbal a více si hleděl zábavy, tak to jeho mletí za moc nestálo. Místní sedláci se mu začali vyhýbat, a tak šel mlýn a jeho mletí spíše, jak se říká, od deseti k pěti.

Mlynář si řekl, že to bude tím, že nemá doma žádnou hospodyně, která by se o mlýn starala. Sice měl na práci děvečku, také ostatní mlynářskou chasu, jako stárka, mládka i práška. Občas se zde zastavil i nějaký krajánek, aby s prací ve mlýně pomohl, ale jak viděli, jak to tu náš mlynář Jiřík špatně vede, tak většinou ze mlýna utekli. A náš mlynář si sháněl zase novou chasu.

Protože byl fešný chlapík, tak si sehnal mladou paní mlynářku za ženu. Jmenovala se Helenka a pocházela ze mlýna pod Červeným Potokem. Ta se sice snažila, jak mohla, ale pořád to nějak nešlo. A tak si náš vykutálený čipera mlynář vymyslel, že bude do mouky při mletí přidávat piliny, a že tím zase zbohatne. Naše mladá mlynářka Helenka tohle však již nemohla vydržet a hned utíkala ze mlýna k rodičům do Červeného Potoka.

Cestou potkala takového divného chasníka. Vypadal jako myslivec, oči se mu jiskřily, nohou si podupával a v ruce držel takový divný bičík. Byl to čert Hromburác.

A hned se měl k naší Helence. Ona si pro slzy neuvědomila, o koho se jedná, a hned se mu svěřila, co začal dělat při mletí mouky její povedený manžel. Čert se zamyslel, a že byl dobrák, tak Helence řekl, že jí pomůže. Aby se prý vrátila do mlýna a ničemu se nedivila. Ona si uvědomila, že stejně domů jít nemůže, že by se jí tam tak leda vysmáli, protože si hezkého mlynáře vzala proti vůli rodičům a proti radám ostatní mlynářské chasy. Buď jak buď, sklopila ramena a šla zase pomalu zpět do mlýna.

Zrovna začalo další mletí. Bylo to ale divné mletí, protože najednou přijel vůz plný obilí. A že je od sedláka z Křivé Vody a potřebuje to hned semlet. Alespoň tak to říkal ten pacholek, co přijel s tím vozem. Naše Helenka ale hned poznala známého z cesty.

Mlynář se měl k dílu a hned aby si přý pacholek odpočinul v seknici a až bude semleto, tak jej zavolá. Pacholek ale mlynářovi důkladně řekl, že to musí být řádné mletí, že se mu dobře odmění a zaplatí hned zlatkou. To ostatní mleči nedělali, protože v těch dobách platit nebylo čím a platilo se spíše tím, že se nechalo trochu obilí, případně semleté mouky mlynáři. Ten ji pak prodal, nebo použil pro sebe, nebo vyměnil jinému potřebnému řemeslníkovi, třeba kováři, když mu okovával koně.

Podšívka náš mlynář mlel a zároveň přidával do mouky piliny s tím, že se to nepozná. Zákazníka stejně nezná, tak žádá škoda. To si tedy jen myslel.

Najednou se setmělo, udeřil blesk do stromu naproti mlýnu. Hned s ním přišla velká voda a propláchla celý mlýn. Odnesla všechno, co tam bylo šízené, ale vzala sebou i toho zpropadeného mlynáře. Ten sice křičel o pomoc, ale voda jej odnesla skoro až do Vlaského. Tam se teprve voda umoudřila a našeho mlynáře pustila.

Tu se před ním objevil ten čert. Znovu zaburácel a zahartusil na něj a mlynář sliboval a sliboval. Jednak že nebude již nikoho šidit při mletí, že bude již dávat správnou míru mouky, že bude hodný na čeládku a hlavně, že odprosí svoji hezkou manželku Helenku.

A tak se i stalo. Od těch dob již jen práce ve mlýně byla radostí, mlynářka jen kvetla a všichni okolní sedláci sem zase začali jezdit s obilím na mletí. A náš čert Hromburác se již neobjevil. Byl rád, že napravil jednoho člověka.

Ludvík Vrána

Mikulášská besídka

V Penzionu Sport ve Vojtíškově se 7. prosince konala tradiční Mikulášská besídka.

Nejprve měly děti za úkol vystříhnout z papíru baňky, ty vymalovat a pak společně pověsit na stromček. Dětem šlo malování od ruky, dokonce i Mikuláš, který utekl čertům, to nevydržel a přišel se na děti nejprve podívat. Šéfredaktor Devítky měl pak vybrat tu nejhezčí baňku. Bylo to těžké, protože všechny obrázky byly úžasné. Přeci jen ale tou nejhezčí baňkou byla ta od Natálky Pavlů.

Pak už přišli obávaní čerti. Mikuláš nahlédl do seznamu dětí hodných a zlobivých. Na ty druhé se nejvíce těšili čerti, že si je vezmou s sebou do pekla. Ale malí rošťáci svatosvatě slíbili, že se polepší, tak z toho nakonec sešlo. Raději si pak ti čerti s dětmi zatancovali, i když je přišla zkontrolovat inspekce až ze samotného pekla...

Petr Mahel

OLŠOVÁČEK

PŘÍLOHA PRO DĚTI

Milé děti,
přišla zima, prosinec, a všichni se těšíme na Vánoce. Oslavujeme narození Ježíše Krista, který hlásal lásku a Boží Království v našich srdcích a duších, namísto povrchních pravidel a neoprávněných spojení s Bohem, kterých se tehdy držela církev. Dnes už nelze přesně doložit, zda se opravdu narodil 24. prosince, ale na jeho památku slavíme Štědrý den. Setkáváme se s blízkými, přáteli a lidmi, které máme rádi a obdarováváme se pro radost. Připomeňme si tedy v tento den, jak je láska pro nás pro všechny důležitá, ať už Boha vyznáváme, či ne. Čím jsme a čím budeme, když nebude nikdo, kdo by nás měl rád, nikdo, koho bychom milovali, když nepotkáme na své cestě skutečného přítele, nepomůžeme bližnímu, neopustíme, nepochopíme, neoželíme peníze pro dobrou věc nebo pro čistý záměr.

Přejeme Vám, abyste Vánoce a i všechny ostatní dny v roce prožívali ve štěstí a v lásce.
Vaše redakce.

Chtíc, aby spal

hudba a text: Adam Michna z Ottradovic

1. Chtíc, a - by spal, tak	zpí - va - la	sy - nác - ko - vi,
2. Dří - mej, to mat - ky	žá - dost je	ho - lu - bič - ko,
3. Ó li - li - e, ó	fi - al - ko	ó rú - že má,
4. Mí - lác - ku, spi a	zmlk - né - te	an - dě - lo - vě.

mat - ka, jež po - no - co - va - la	mi - lác - ko - vi,
v to - bě se du - še ra - du - je	ó, per - lič - ko!
dří - mej má slad - ká ú - tě - cho,	za - hrad - ko má,
před Bo - hem se mnou kle - kně - te	ná - ro - do - vě.

Spi, ne - bes di - tě	mi - lost - né,	Pán jsi a Bůh,
ne - be - sa chvá - lu	pě - ji tvou,	slá - vu a čest
La - bu - ti má a	lou - tno má	sla - vič - ku můj,
Se - stou - pil v prav - dě	Bo - ži Syn	na ná - ší zem,

pře - je Ti v lás - ce	ce - lý ráj,	po - zem - ský luh
ve - le - bi te - be	kaž - dy tvor,	ti - sí - ce hvězd,
dří - mej, má har - fo	lí - bez - ná	sy - nác - ku můj!
pří - ne - sl spá - su,	po - koj svůj	ná - ro - dum všem.

Stromečku, vstávej,
ovoce dávej,
umej se, ustroj se,
je Štědrý den.

ŠTĚDROVEČERNÍ ZPÍVÁNÍ vánočních koled

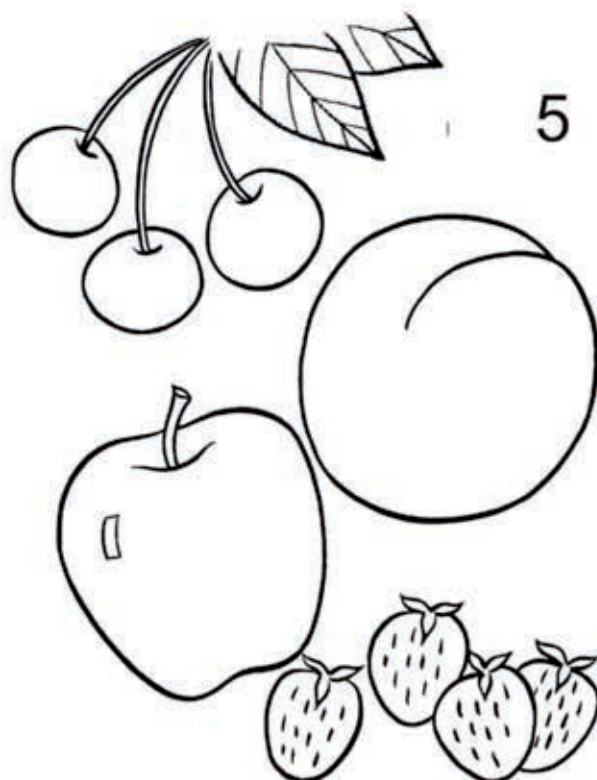
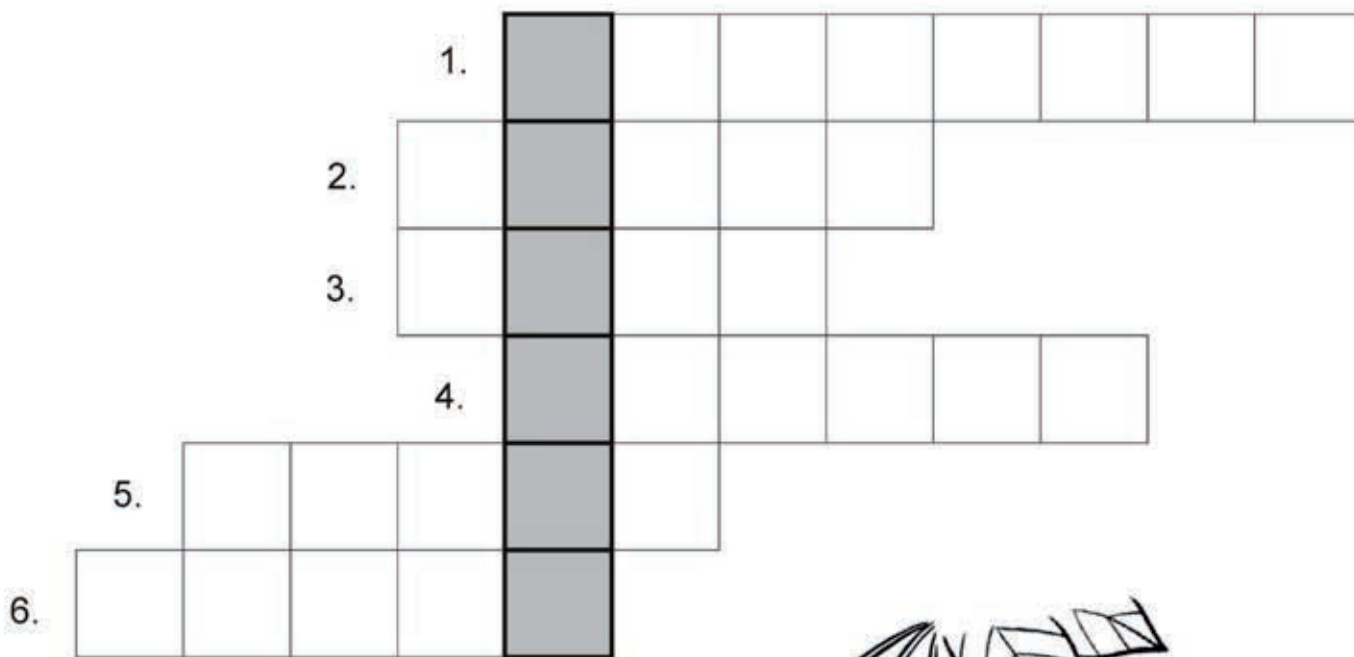
Dne 24. 12. 2013 od 21.00 hod.

v kapli Panny Marie Růžencové ve Vysokém Potoku
za doprovodu Michaely Málkové

Jste všichni srdečně zváni

Na volné místo si k básničce namalujte vánoční stromeček, takový, na jaký se nejvíc těšíte.

Olšováček připravili
R. Trávníčková a J. Morbacher

Po vylúštení naší tajenky si můžete i tyto obrázky vybarvit.

Jak vodn'k odpl'c'

Na okraji Malé Moravy, hned u cesty, měl svůj domek sedlár Vilém. Svoje řemeslo uměl. Zvlášt pěkné dělal chomouty pro koně i pro volky, kteří sedlákům i chalupníkům pomáhali na poli tahat pluchy i brány.

Vilém měl dílnu vybavenou potřebným náradím. V poličkách na zdi byly uloženy nože ve tvaru půlměsíce, šidla plochá, zahnutá i kulatá, jehly i lněné dratve, protahovací jehly, hranořízek i rýhovadlo, řezačku, výsečník a různé děrovače a spoustu dalších nástrojů, potřebných k sedlářskému řemeslu. V koutě měl uložené luky, dále dřevěná sedla připravené k potažení kůží. Zvlášt pečlivě opatroval kůže vepřové, koňské, kravské i ovčí.

O práci neměl nouzi, dílo se mu dařilo a tak za ním chodili sedláci zdaleka a nechali si u něj zhotovit chomouty, uzdy i postroje, řemeny, kabely a pytlíky na tabák.

Jednou přišel do stavení podivný pán. Klobouk na stranu, vysoké boty s okovanou špičkou a podpatkem měl urousané a ze zeleného kabátku mu kapala voda.

Když Vilém viděl, jak se louže pod náštěvníkem zvětšuje, honem se začal vyptávat, co si pán přeje a jestli mu může něčím posloužit. Podivný kupující si přál neslýchanou věc. Řekl: „Potřebuji postroje, ale abych mohl zapřáhnout do svého kočárku sumce. Chci si jet pro svoji nevěstu až do rybníka na Holbu u Hanušovic.“

Vilém nevěděl, co má mokrému chlapíkovi odpovědět. Uměl udělat postroje pro koně, volky, dokonce i rezníkovi pro psa, ale pro sumce... to ještě nikdy nedělal. Poznal, že za ním přišel vodník a bál se mu odříct jeho zakázku. Vodník je pán vody, a kdyby se rozzlobil, mohl by nechat vystoupit vodu z břehů a na Malou Moravu by mohla přijít potopa. To však Vilém nemohl dopustit.

Slíbil tedy vodníkovi, že mu postroje pro sumce udělá. Přemýšlel celý den a noc a potom se přeje jen do této nezvyklé práce pustil. Postroje nebyly velké, a tak byl s prací brzy hotov. Nakonec postroje ozdobil raznicí s malými rybkami. Když vodník přišel, byl s jeho prací spokojen.

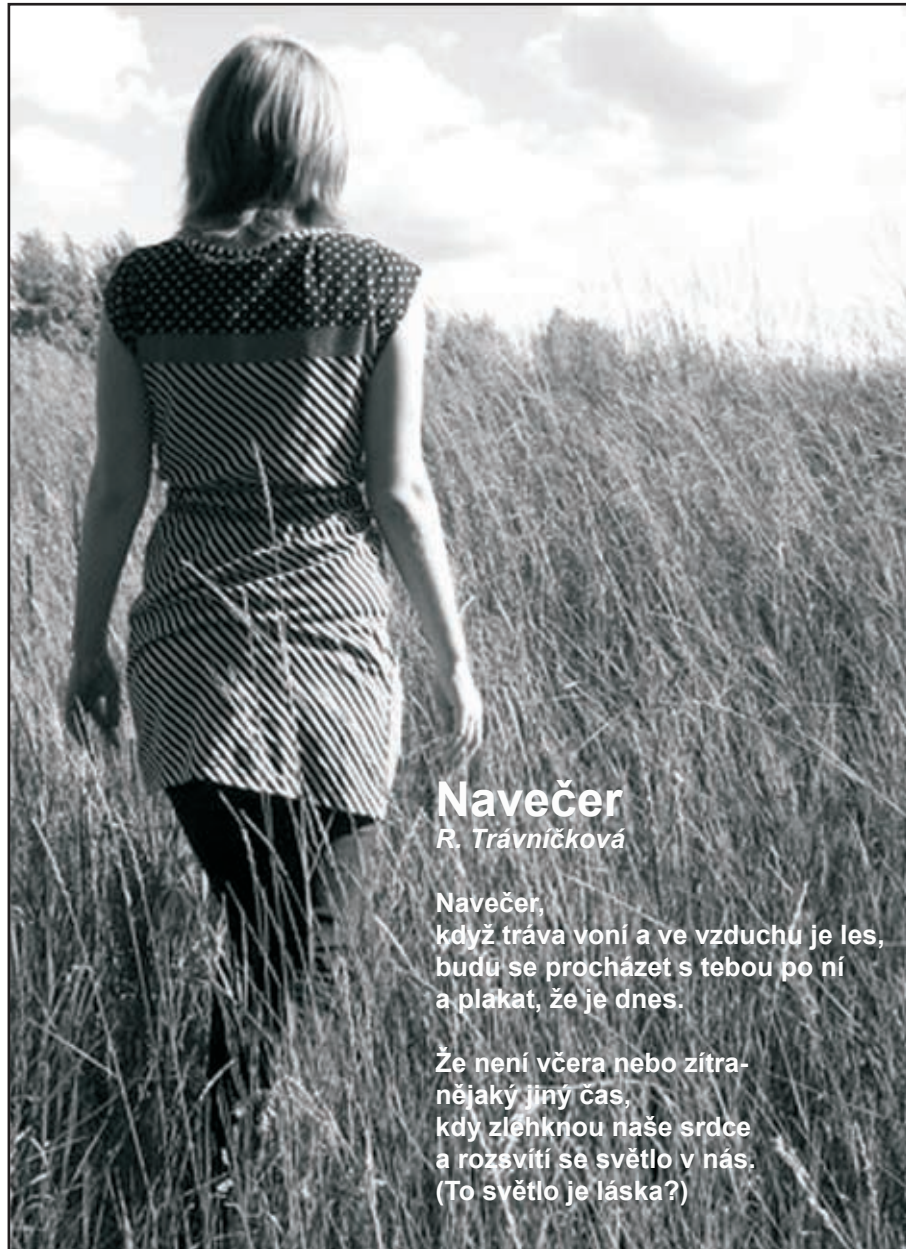

„Milý Viléme, za tvoji práci se ti odměním. Každý rok, až se bude vypouštět rybník v Podlesí, přinesu ti šupinatého kapra. Vzal si postroje, zapřáhl sumce, práskl bičem a uháněl pro svoji nevěstu.“

Jak vodník řekl, tak se stalo. Každým rokem dostal Vilém šupinatého kapra, a když se paní vodníkové narodil vodníček nebo vodnička, dostal Vilém kapry dva.

Často si říkával: „Jak je dobré být s vodníkem zadobře.“

Milena Brňáková

Navečer

R. Trávníčková

Navečer,
když tráva voní a ve vzduchu je les,
budú se procházet s tebou po ní
a plakat, že je dnes.

Že není včera nebo zítra-
nějaký jiný čas,
kdy zléhknou naše srdce
a rozsvítí se světlo v nás.
(To světlo je láska?)

Možnosti přivýdělnku na venkově

Tento rok je velmi špatný pro včely, stíhá nás jedna pohroma za druhou. Ve Starém Městě se objevilo ohnisko včelího moru. Kolem ohniska se podle zákona musí vymezit oblast, která je ohrožena a včelstva v ní se kontrolují. Pokud se u některého tato nemoc objeví, je nutné je zapálit i s úlem.

Naše včelstvo sice není v ohroženém pásmu, přesto je to pro nás varování, vzdušnou čarou do Starého Města to není příliš daleko. Kdybychom se do pásma dříve či později dostali, platí pro nás zákaz prodeje medu i ostatních včelích produktů. Nezbyvá nám, než věřit, že náš projekt i přes všechny tyto překážky, dotáhneme do úspěšného konce.

Na podzim jsme preventivně léčili proti roztočům. Léky na tuto léčbu stály 14 Kč. Tato částka činila 30 % z celkové ceny léčby, zbylých 70 % zajistila dotace. Dále jsme dostali příspěvek na zakrmování včelstva ve výši 138 Kč. Na účtu nyní máme 461 Kč.

V zimním čase, kdy starost o včelstvo odpadá, budeme studovat odbornou knihu o včelách, kterou jsme koupili minulý rok.

Připravil
Petr Mahel

HEŘMÁNEK[©]

ČTENÍ PRO ŽENY

Vážené čtenářky,

po celý letošní rok jsme se snažili dát vám inspiraci, jak si přivydělat. Zaměřili jsme se hlavně na lesní plody, protože ty jsou k dispozici každým rokem a možnosti jejich využití jsou široké. U lidí jsou oblíbené, ale i v tomto sortimentu je značná konkurence. Zákazník se musí přesvědčit, že kvalita je dobrá, aby příště přišel zase k vám. Je dobré nejdříve výrobky nabídnout svým přátelům a známým a zjišťovat jejich připomínky a náměty. Pozor na výkyvy trhu, minulý rok například náhle vzrostla cena vajec až na sedm korun za kus. V ten moment šlo o velký byznys a ve zprávách jsme slyšeli, že se slepice chovají i na balkoně. Ale šlo jen o krátký výkyv a za krátký čas se situace stabilizovala. Pro každý začátek podnikání je třeba mít dlouhodobý plán. V naší obci vzniká občanské sdružení, které chce pomáhat začínajícím podnikatelům. Připravuje na toto téma přednášku.

My jsme pro Vás na konec letošního roku připravili inspiraci v podobě jablečné čalamády, protože jablíček bylo hodně a pochoutka je výborná i pro domácí spotřebu.

Jablečná čalamáda

Suroviny: podle chuti a potřeby měkká jablka, voda, cukr, rozinky, skořice.

Jablka omyjeme a nakrájíme i se slupkami na menší kousky (nestrouháme!). Vložíme je do hrnce a podlijeme trochou vody. Dáme na sporák a v přiklopeném hrnci vaříme asi 30-40 minut. V průběhu vaření jablka občas promícháme a přidáme podle chuti skořici, cukr a rozinky. Podle potřeby doléváme vodou. Čalamáda je hotová, když jsou jablka změkklá a tvoří jakousi kašovitou hmotu.

Náš recept

Vánoční svátky bývají zamyšlením nad celým rokem, hodnotíme, co se nám povedlo a co méně. I pro naše předky, kteří žili pod Králickým Sněžníkem, byly vánoce ukončením ročního cyklu. Nad vánočním prostřeným stolem bilancovali celoroční úrodu. Když byla dobrá, stůl byl bohatý, když pole postihla neúroda, hostina byla chudá. Na počest dobré úrody a radosti z ní, pekly se vánoční tvary jako symbol matky Země a jejích darů. Podle našeho starého receptu si i vy můžete jedno takové vánoční cukroví upéct:

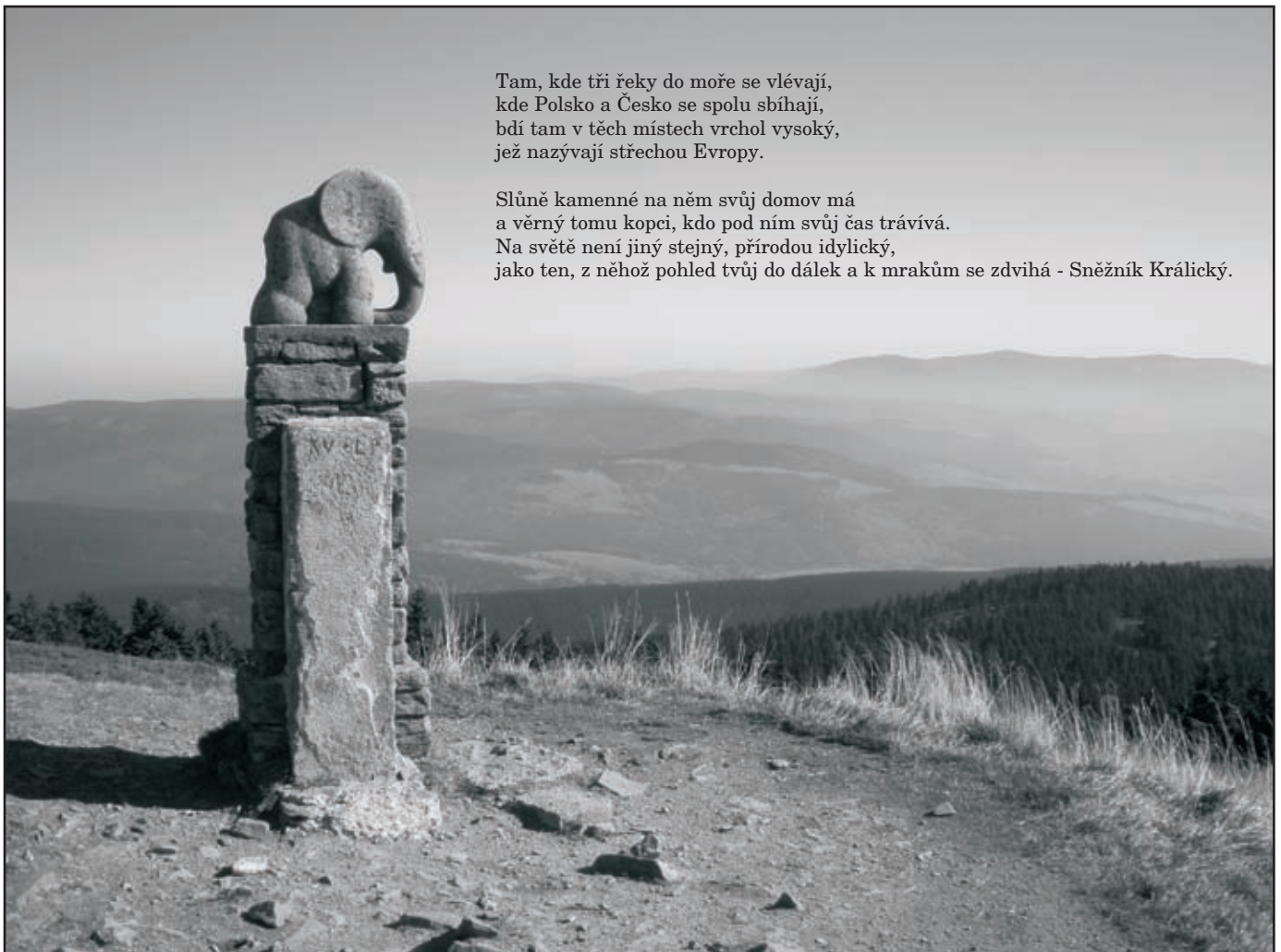
Vánoční sněžnické tvary

Ingredience: 200 g polohrubá mouka, půl balíčku prášku do pečiva, 2 vejce, 160g ovesných vloček, 150g moučkového cukru, 160 g rostlinného tuku.

Všechny ingredience smícháme a vytvoříme těsto. Těsto rozválíme a vykrájíme kolečka nebo jiné tvary. Vykrojené tvary skládáme na plech, vyložený pečicím papírem. Tvary pečeme při 180 °C dozlatova. Necháme vychladnout a můžeme podávat. Do těsta můžeme dle chuti přidat také různé oříšky nebo sušené ovoce.

Tam, kde tři řeky do moře se vlévají,
kde Polsko a Česko se spolu sbíhají,
bdí tam v těch místech vrchol vysoký,
jež nazývají střechou Evropy.

Sluně kamenné na něm svůj domov má
a věrný tomu kopci, kdo pod ním svůj čas trávívá.
Na světě není jiný stejný, přírodou idylický,
jako ten, z něhož pohled tvůj do dáleka a k mrakům se zdvihá - Sněžník Králický.

Črty z moravských dějin

Moravské markraběcí války

bylo neklidné období bojů, šarvátok, loupežení a bezpráví, které se odehrávalo zejména na Moravě na přelomu 14. a 15. století.

Situace koncem 14. století

Po smrti Karla IV. se začal postupně hroutit řád jak v zemích Koruny české, tak i v Říši. Na Moravě v té době vládli společně synové významného moravského markraběte Jana Jindřicha Lucemburského, bratři Jošt a Prokop Lucemburští. Ti se podíleli na společném úsilí lucemburské dynastie na získání polské a uherské koruny. Finančně podpořili svého bratrance Zikmunda Lucemburského v získání uherské koruny. O finanční pomoc svých moravských bratranců usiloval i český král Václav IV.

Po odchodu Jana Soběslava do Akvileje se starší markrabě Jošt vyrovnal s Prokopem i o jeho majetek a vyplácel mu 400 kop grošů ročně. Po období poměrného klidu a spolupráce v letech osmdesátých však začal mocenský boj uvnitř lucemburské dynastie. Na straně jedné docházelo v prosazování cílů ke spolupráci Zikmunda a Jošta, na straně druhé Václav IV. hledal oporu u svého nejmladšího bratra Jana Zhořeleckého a bratrance - mladšího moravského markraběte Prokopa. Na Moravě skončila spolupráce obou moravských bratří a pro neplnění závazků z Joštovy strany se rozhořela lokální válka.

Průběh válek

Na stranu Jošta se postavila většina moravských pánů, kteří si však za to necha-

li zaplatit a bojovali fakticky jako žoldněři. Prokop získal spojení zejména na severní Moravě a ve Slezsku. Boje byly střídány s neúspěšnými mírovými jednáními. Na Moravě začalo bezvládlí, při kterém se mnozí šlechtici přeměnili v loupežné rytíře a přepadávali nejen hrady a vesnice svých protivníků, ale i vozy obchodníků nebo věznili rukojmí, od jejichž příbuzných požadovali výkupné. Roku 1394 vznikla proti králi Václavovi IV. panská jednota, která krále zajala a uvěznila. Z vězení ho vysvobodil jeho bratr Jan Zhořelecký, na jejich stranu se přidal i Prokop. Ten se stal Václavovým hlavním společníkem i po záhadné smrti Jana Zhořeleckého. Po smrti olomouckého biskupa Mikuláše z Riesenburky v období sedisvakance pověřil král Václav IV. Prokopa správou tamních biskupských statků. Prokop nechal všechny biskupské hrady obsadit svou posádkou a ty se staly tak oporou krále Václava. Kapitula se bránila tím, že zábor biskupských statků oznámila papeži a ten uvalil na Prokopa a jeho příznivce, v jejichž čele stál známý válečník Jan Sokol z Lamberka, klatbu. Boje mezi jednotlivými šlechtici pokračovaly, docházelo k vzájemnému ničení majetku, vypalování vesnic a žalob u zemských soudů v Brně či Olomouci, přičemž právo bylo v době bojů zcela nevymahatelné.

V březnu roku 1402 byl Zikmundem Lucemburským zajat znovu jeho bratr král Václav IV., v červnu byl společnou akcí Zikmunda a Jošta lstí z Bezdězu vylákan a poté zajat a uvězněn i Prokop. V tomtéž roce však došlo i k zásadnímu obratu v Joštově politice. Rozešel se se Zikmundem a naznačil mu, že sám uvažuje o vládě v Čechách. V zemích Koruny české se postavil na stranu Václava IV. A navázal spojení s opozicí v Uhrách proti Zikmundovi. Ten se spojil s Albrechtem Rakouským a válka nabyla nových rozměrů. Roku 1403 však vypuklo v Uhrách povstání, a tak Zikmundova a Albrechtova vojska se stáhla z Moravy a účastnila se jeho potlačování. Koncem roku 1403 se podařilo králi Václavovi IV. uprchnout z vězení z Vídně a sesadit Zikmundem dosazenou vládu. K rozhodujícímu střetnutí došlo v létě roku 1404 u Znojma. Město, které drželi Prokopovi hejtmani Jan Sokol z Lamberka a Hynek Suchý z Kunštátu na Jevišovicích, bylo obleženo Zikmundovými a Albrechtovými vojsky. Po dvou měsících bylo obležení rozpuštěno, protože Zikmund i Albrecht byli otráveni. Zatímco Zikmund Lucemburský se uzdravil, Albrecht IV. Rakouský zemřel. Markrabě Prokop byl propuštěn ze svého vězení v kartuziánském klášteře v Brně, ale zanedlouho, 4. Zář 1405 na následky vězeňských útrap zemřel.

Dohra

Po smrti Prokopa se Jošt Lucemburský stal jediným pánem na Moravě a postupně se vyrovnal s bratrance Václavem IV. i Zikmundem Lucemburským. Koncem roku 1410 se stal nakrátko i římským císařem, avšak v lednu roku 1411 zemřel. Jelikož zemřel stejně jako jeho bratr Prokop bez potomků, připadla Morava a titul markraběte českému králi Václavovi IV. Ten natrvalo spojil České království a Moravské markrabství osobou jednoho vládce. Potvrdil Moravanům jejich svobody a zemským hejtmanem jmenoval svého hofmistra Lacka z Kravař.

(Pokračování příště)

Prosincová pozvánka do Vysoké

Vážení přátelé, kamarádi!

Předkládáme pozvánku na akce v prosinci, které se u nás ve Vysoké v tomto vánočním čase uskuteční.

21. 12. 2013 v 17:00 hod.

Vítáme Vánoce v naší kapli Vánočním koncertem žáků ZŠ Bohdíkov.

24. 12. 2013 22:00 hod.

Štědrý den, společně zpíváme koledy v naší kapli.

25. 12. 2013

Čuprdrink (soutěž o nejlepší slivovici) v hospůdce U Ělišky. Upřesnění najdete ve speciální pozvánce.

31. 12. 2013 11:00 hod.

Loučíme se starým rokem u zvonečku u Lišků.

Ve 13:00 hokejbal v Schubert aréně u Lužlíků.

Ve 24:00 hod. vítání nového roku 2014 ohňostrojem na Centrálním náměstí. Příspěvek 100 Kč na chalupu. Vybírají pánové J. Macháček, L. Svoboda, J. Straka. Příspěvek předat nejpozději do 22. 12. 2013. (Díky reklamaci pyrotechniky z minulého ohňostroje, letos postačí jen tato částka).

Šťastný a úspěšný rok 2014 přejí kamarádi
Mirek, Luďa a Libor

Bobří rodinka na řece Moravě

Po letech, kdy byl přísně chráněný bobr na našem území takřka vyloven, se k nám v několika posledních letech začíná opět vracet. Nedávno byl spatřen dokonce i v řece Moravě u Zlatého Potoka a letos jeho výtvary můžeme pozorovat také u Vojtíškova. Zdejší bobří kolonie pochází z Litovelského Pomoraví, kde byli bobři uměle vysazeni počátkem devadesátých let minulého století.

Bobr evropský dosahuje hmotnosti až 30 kg. Po jihoamerické kapybaře je druhým největším hlodavcem. Jeho tělo je porostlé velmi hustou černohnědou srstí o hustotě až 300 chlupů na mm². Je dokonale přizpůsoben životu ve vodě díky plovacím blanám, které má na zadních končetinách a uzavíratelným nozdrám. Bobr se živí především lýkem a větvičkami vrby, topolu případně dalších dřevin (jasan, javor, jilm) a některými bylinami. Většinou kácí dřeviny asi 50 m od břehu. Nepohrdne ani úrodou kukuričného nebo řepného pole. V létě dává přednost bylinnému patru.

Toto období také využívá pro nahromadění potravy na zimu. Tvrdé dřevo dubu či jasanu používá spíše jako stavební materiál na hráze a v okolí řek tyto dřeviny aktivně ničí, čímž vytváří prostor pro přednostně konzumované vrby. Bobři jsou aktivní po celý rok bez zimního spánku. Dožívají se až 35 let. Nejčastěji kácí kmeny s průměrem 5-8 cm, ale poradí si i s kmenem 70 cm v průměru. Aktivní jsou především v noci.

Na přítomnost bobrů v dané lokalitě lze usuzovat podle ohlodaných stromů, stop, kupovitých staveb z větví (bobřích hradů) a podle hrází. Bobr evropský ovšem neuzivá stromů jen k potravě. Nemůže-li budovat noru v podzemí, pokácí strom a jeho kmen použije jako základ svého hradu až 2,5 m vysokého a 3 m širokého. Pro zaplavení hradu vybuduje na vodním toku hráze. Ze svého hradu vyráží hned po setmění a vrací se až pozdě k ránu.

Stavební činnost bobrů kladně ovlivňuje druhovou rozmanitost dané lokality. V důsledku pokácení některých stromů dojde k prosvětlení území a přilákání dalších živočišných druhů – především ptáků.

Vyhledává zejména místa s mírně tekoucí vodou a břehy porostlé měkkými dřevinami jako je vrba, olše, osika, břiza nebo topol.

Foto vlevo dole: Antonín Marinov

Vánoce a naši mazlíčci

Milý čtenáři,

rok se s rokem sešel a sníh, který tu byl minulou zimu, roztál. Právě v tuto chvíli padá sníh nový, hlásící příchod nové zimy a Vánoce.

Nebude to dlouho trvat a sejdem se u svátečního stolu s našimi blízkými. Právě v tuto dobu bychom neměli zapomínat na naše čtyřnohé kamarády, kteří jsou celý rok nám po boku.

Nejen mi lidé se těšíme na Vánoce, ale i naši pejsci a kočky tuší něco zvláštního, něco jiného v tomto svátečním období. Jakmile se začne domem linout vůně cukroví, věrní asistenti už jsou u vás a pomáhají vám kontrolovat, aby se něco nespálilo, aby linecké bylo správně natřeno a všechny perníčky nazdobeny.

Až budete sedět u svátečního stolu, určitě nikdo z vás nezapomene na svého věrného asistenta. Určitě i on si zaslouží sváteční jídlo v tento den. Až mu ho budete chystat, nezapomeňte, že mu kapra s bramborovým salátem dát nemůžete. Proto si ještě před

Štědrým dnem zajděte do obchodu a vyberte nějakou dobrotu určenou přímo pro ně. Pejskovi, kočičce lepší granulky či konzervu, morčeti a králíčkově nějaký pamlssek na okusování, ptáčkově novou sepiovou kost nebo slepenou kostku zrní.

Nejdůležitější však je, nepřekrmit a nedávat jim naše jídlo. Kočka by si možná s kostmi z ryby poradila, ale psovi se mohou zapíchnout v krku tak jako lidem. A nevěřím, že morče nebo králík by měli radost z našeho vánočního salátu.

Moc všem mým čtenářům děkuji za svou pozornost v tomto roce a budu se na vás zase těšit příští rok. Pokud byste měli nějaké otázky, ráda na ně budu odpovídat v dalších příspěvcích.

Tímto krátkým článkem bych vám chtěla popřát hodně štěstí a zdraví do nového roku a zároveň krásné prožití svátků vánočních.

MVDr. K. Divišová
veterinární lékař, Hanušovice

Fotbalisté končí podzim na devátém místě

Malomoravští fotbalisté dokončili spolu s ostatními týmy okresního přeboru A2A REDMAN – III. třídy mužů, skupiny A, podzimní část soutěže. V té se jim příliš nevedlo, a proto přezimují až na 9. místě soutěže. Přestávku před jarní částí jistě využijí k hodnocení i přípravě, aby byl konečný výsledek letošního ročníku ještě lepší.

Poslední utkání podzimní části:

Malá Morava – Bratrušov 0:7 (40 diváků. Branky: Pruček Marek 2, Matys David 2, Walter Jan Leon, Lipka Lukáš, Belko Marek; Rozhodčí: Šild Jindřich; ŽK: Új Ladislav – 0)

Rapotín B – Malá Morava 6:2 (Diváků 76. Branky: Žerníček Pavel, Jahn Petr, Polička Martin, Damborský Ondra, Václahovský Vít, Čech Luděk - Hulín Josef, Schweidler Tomáš; Rozhodčí: Rulíšek Vladislav; ŽK: Sitta David - Hulín Josef, Új Ladislav)

Malá Morava – Nový Malín B 5:2 (Diváků 68. Branky: Horníček Karel 2, Új Ladislav, Hulín Josef, Mišálko Antonín - Lužný Radek, Novák David; Rozhodčí: Zahradníček Miroslav; ŽK: Új Ladislav - Janek Michal)

Malá Morava – Vikýřovice B 5:4 (Diváků 56. Branky: Hulín Josef 4, Tóth Michal - Koukola Petr 2, Valenta Petr, Bouška Filip; Rozhodčí: Zahradníček Miroslav; ŽK: Jurka Tomáš - Bouška Filip, Vychodil Vojtěch, Rýznar Stanislav)

Tabulka po podzimní části soutěže:

1. Bratrušov	11	8	1	2	40:15	25
2. Kamenná	11	6	3	2	35:16	21
3. Lesnice B	11	6	3	2	20:6	21
4. Jedlí	11	6	2	3	24:12	20
5. Nový Malín B	11	6	0	5	26:20	18
6. Štítý B	11	5	1	5	21:27	16
7. Rapotín B	11	4	3	4	30:21	15
8. Vikýřovice B	11	4	3	4	25:29	15
9. Malá Morava	11	4	1	6	23:43	13
10. Bohdíkov B	11	3	3	5	16:25	12
11. Ruda B	11	2	2	7	19:33	8
12. Brníčko	11	1	0	10	11:40	3

Silvestrovská příloha

Nové plodiny, pěstované na Horní Hedeči

V minulém čísle jsme psali o Horní Hedeči, jejíž obyvatelé se chtějí připojit k naší obci. Téměř nikdo ale neví, že v osadě je vietnamský zemědělec, který zkouší pěstovat nové plodiny, přivezené z domova. Rozhodl se tak poté, co zjistil, že potravinářské plodiny se na pohorské oblasti pěstovat nevyplatí a technické plodiny – jako stonkový len, který nemá odbyt či technické konopí, které mu vždycky sklídl někdo jiný, nemají taktéž význam.

A tak prozkoumal český trh a rozhodl se pro dvě plodiny, které nejsou známé ani Evropské unii, ale mohou oživit zemědělskou produkci právě v ní. Z informací, které získal od zemědělce, byl překvapen, jak velké výnosy mohou z těchto plodin být.

První rostlina se pěstuje na vlákno, podobně jako len nebo konopí, ale dává dvakrát více a na pozemku vydrží i deset let. Její nevýhodou je, že se vlákna musí rychle zpracovat.

Druhá plodina je olejná, jak tu známe hlavně řepku olejku, ale na rozdíl od ní dává dvě sklizně do roka i na horách. Jen bobule se musí sklízet ručně, což se ale vyplatí, olej se může přidávat do nafty a benzínu. I v potravinářství najde uplatnění. Podle zemědělců na ni nejsou potřebné žádné dotace, je velice rentabilní. Například v letošním roce, i když bylo velice špatné počasí, byli s úrodou maximálně spokojeni.

Petr Mahel